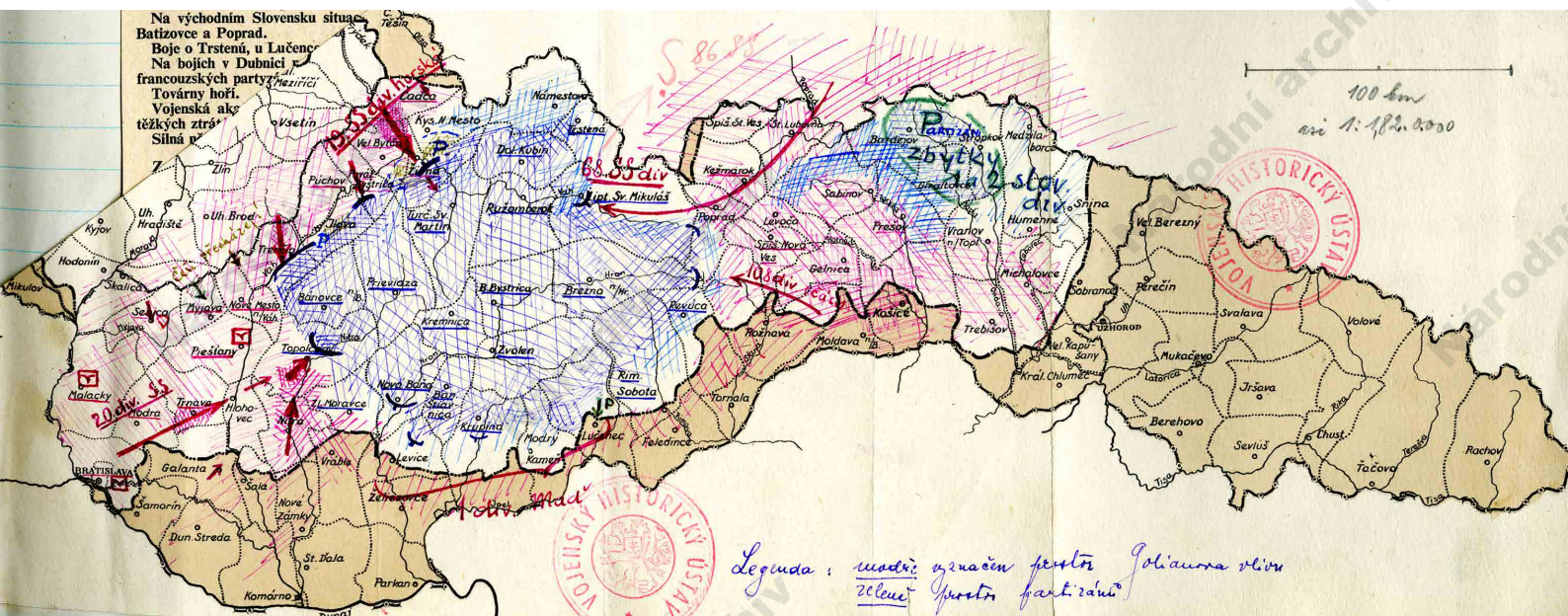

Válečný deník operačního oddělení Štábu pro vybudování branné moci

Vypuknutí Slovenského národního povstání a vytvoření 1. československé armády na Slovensku představovalo vzpruhu pro ideu společné státnosti Čechů a Slováků, ale původní plán na otevření průsmyků sovětské armádě se nezdařil a povstalci se ocitli v obklíčení na středním Slovensku a po urputných bojích bylo povstání potlačeno.

Válečný deník operačního oddělení
Štábu pro vybudování branné moci,
zprávy o vypuknutí Slovenského národního povstání

Londýn, 1944, srpen
NA, LA, sign. 61-19-9

V Á L E Č N Ý   D E N Í K

operačního oddělení štábu pro přípravu čs. branné moci.

Vázaná kniha formátu 325 x 200 mm.

Veden v Londýně od 9.I.1943 do 24.X.1944.

Vedl : do 31.VII.1943 škt. gšt. Sacher,
pak škt. gšt. Borský,
od 16.VIII. 1944 jiný důstojník.

O B S A H :

188 číslovaných stran, z toho 165 /stošedesátpět/
popsaných, ostatní čisté.

Přílohy : a/ vlepené :

- str. 139 : 1/ Zprávy hlav. velit. čs. branné moci o bojích na Slovensku č. 1 -8 /výstřižek z novin/.
- 2/ Mapa Slovenska a Podk. Rusi v měř. asi 1 : 2,000.000 se zakreslenou situací k 6.IX. 1944.
- str.140 : 3/ Zprávy hlav. velit. čs. branné moci o bojích na Slovensku č. 9 - 15 /výstřižek z novin /.
- str.141 : 4/ Zprávy hlav. velit. čs. branné moci o bojích na Slovensku č.16 - 22 /výstřižek z novin/.
- 5/ Mapa Slovenska a Podk. Rusi v měř. asi 1 : 2,000.000 se zakresl. situací k 20.IX.1944.
- str.142 : 6/ Mapa Slovenska v měř. asi 1: 2,000.000 se zakresl. zpravodajskou situací za 3 týdny povstání.

- str. 143 : 7/ Zprávy hlav. velit.čs. branné moci o bojích na Slovensku č. 23 - 28 /výstřižek z novin/.
- str. 144 : 8/ Zprávy hlav. velit.čs. branné moci o bojích na Slovensku č. 29 - 36 /výstřižek z novin/.
- str.145 : 9/ Zprávy hlav. velit.čs. branné moci o bojích na Slovensku č. 37 /výstřižek z novin/.
- str.147 :10/ Složení jednotek VČSA na Slovensku /List popsaný strojem po obou stranách/.
- str. 149 :11/ Situační zprávy ze Slovenska ze 6. - 9.X.1944 /5 listů psaných strojem po 1 straně/.
- str. 150 :12/ Zprávy hlav. velit.čs. branné moci o bojích na Slovensku za dny od 6. do 17.X.1944 /novinové výstřižky/.
- str. 151: 13/ Síla a složení 1. čs. armády na Slovensku 17.X.1944/grafikon na slepeném velkém archu/.
- str.152 : 14/ Mapa Slov. a Podk. Rusi v měř. asi 1:2.000000 "mapka zpráv" ke dni 18.X.1944.
- str. 153: 15/ Zprávy hlav. velit. čs. branné moci o bojích na Slovensku za dny od 18.do 24.X.1944 /výstřižek z novin/.
- str. 155: 16/ Situační zprávy ze Slovenska z 23.-28.X.1944 / 15 listů psaných strojem po 1 straně/.
- str. 159: 17/ Vzkaz presidenta rep. k počátku slov.povstání / 1 list strojem psaný/.
- str. 160: 18/ List dra. Šrobára presidentu republiky z 21. IX. 1944 / 2 listy psané strojem po 1 straně/.
- str. 161: 19/ Zprávy SNR z 12.IX.1944 / 1 list psaný strojem/.
- str. 162: 20/ Zpráva posl. Němce z 15.X.1944 a dra. Drtiny z 20.X.1944 pro pres. rep. o vývoji na Slov. / 3 listy psané strojem po 1 straně./

b/ v o l n é :

- 1/ Generální mapa čs. výroby / části 6 slepených listů
1 : 200000/ středního Slovenska se zakreslenou situací
do 5.X.1944 / k straně 143 - 145/.
- 2/ Průsvítka k mapě 1 : 200000 se situací do 20.9.1944/k
str. 140 -142/.
- 3/ Dtto - situace do 7.X.1944 / k straně 143/.
- 4/ Dtto - situace do 17.X. 1944 / kstraně 148 - 149/.
- 5/ Dtto - situace do 28.X.1944 / k straně 153/.
- 6/ Svazek různých psaných příloh k deníku, obsahující:
  - příl. 1 : Organizace a kompetence oper. odděl. / 2 listy/.
  - příl.2 : Poznámky k poradě 15.2.1943 / 5 listů po obou
stranách psaných/.
  - příl.3. : Program praží 3. odděl. / 2 listy/.
  - příl.4 : Závěr porady dne 31.5.1943 / 2 listy/.
  - příl.5 : Návrh předmětu porady dne 11.2./ 1 list/.
  - příl.6 : Organis. počty oper. odděl. / 1 list/ .

V Praze dne 21. března 1946.

Sepsal:

M. Kynčel

Průběh bojů

Zpráva hlavního velitelstva československé branné moci číslo 1.:

Velitel čs. vojsk na Slovensku hlásí:

Německé vrchné velitelstvo přikročilo dňa 29. augusta k vojenskému obsadzovaniu Slovenska. Československé vojská na Slovensku spolu s partýzánskými oddielmi postavily sa Nemcom na odpor. Podľa dosiaľ došlých zpráv bolo Nemcami prepadom obsadené mesto Čadca, v pohraničí moravsko-slovenskom. Ťažké boje sú hlásené z priestoru Žiliny, Povážskej Bystrice a Trenčína.

Zpráva hlavního velitelství československé branné moci číslo 2.:

Velitel čs. vojsk na Slovensku hlásí:

Ťažké boje o Žilinu, Trnavu, Galantu, Lucenec, Levoču a Kežmarok.

Žilina ztracena a zase dobytá zpět. Do bojů o Trnavu zasáhly německé obrněné jednotky. Československá vojska drží téměř celé slovenské území až na okrajové prostory na západě a na východě.

Mobilisace je v proudu. Nad Slovenskem silná činnost německého letectva. Duch vojska skvělý.

Zpráva hlavního velitelství československé branné moci číslo 3.:

Velitel čs. vojsk na Slovensku hlásí:

„Německé vojsko, jehož tlak se zesiluje, snaží se proniknout do údolí Váhu. Československá vojska a partyzánské jednotky jsou v těžkých bojích s německou přesilou v prostoru Žilina a Trenčín.

Na východním Slovensku v prostoru Kežmarok-Levoča byl po tuhých bojích Kežmarok vyprázdněn, Levoča dobytá zpět.

Nástup záložníků pokračuje. Soustředění vlastních jednotek podle plánu je v chodu.

Silná německá letecká činnost nad slovenským územím.

Zpráva hlavního velitelství československé branné moci číslo 4.:

Velitel čs. vojsk na Slovensku hlásí:

Na východním Slovensku v prostoru Prešova prudké boje. Německá kolona, postupující z Košic na Prešov byla rozprášená.

V Pováží střídavé boje. Německá motorisovaná kolona, směřující ze Zlatých Moravců do Nové Baně, byla zničena.

Silný německý nápor v prostoru Žiliny, podporovaný tanky, byl podchycen u Strečna, kde československé vojenské a partyzánské jednotky bojují těžký obranný boj. Při Lučenci útok maďarských obrněných jednotek odražen.

Nástup záložníků postupuje velmi dobře. Armáda složila přísahu věrnosti Československé republice podle československého služebního řádu.

Zpráva hlavního velitelství československé branné moci číslo 5.:

Velitel čs. vojsk na Slovensku hlásí:

Ťažké boje v prostoru Strečna s německou SS-divízi, která se snaží proniknout údolím Váhu ve směru Žilina-Vrútky. Boje u Povážské Bystrice, Trenčanské Teplice, Trenčína, Hlohovce a Nitry trvají. V prostoru Nitry operují německé pancéřové jednotky.

Československé vojenské oddíly spolu s partyzánskými jsou v útoku na Lučence.

Na východním Slovensku je situace v celku nezměněná.

Silná německá letecká činnost trvá z letišť Malacky, Vajnory a Biskupice.

Zpráva hlavního velitelství československé branné moci číslo 6.:

Velitel čs. vojsk na Slovensku hlásí:

Obranné boje s německými obrněnými jednotkami, které útočí jednak ve směru Žilina-Vrútky, jednak v prostoru Nitry, trvají.

Dvacet tři německé pancéře byly zničeny.

Na východním Slovensku situace nezměněná. Československé jednotky a partyzáni útočí na Batizovce a Poprad.

Boje o Trstenú, u Lučence a Levíc.

Na bojích v Dubnici proti německým dělníkům zúčastňují se mimo českých dělníků i oddíly francouzských partyzánů.

Továrny hoří.

Vojenská akademie v Bratislavě kladla německým vojskům hrdinný odpor o podlehla až po těžkých ztrátách německé přesile.

Silná německá bombardovací i stíhací činnost nad slovenským územím trvá.

Zpráva hlavního velitelství československé branné moci číslo 7.:

Velitel čs. vojsk na Slovensku hlásí:

Proti československým vojskům a partyzánům na Slovensku jsou zasazeny čtyři německé divize, podporované tanky a silným letectvem.

Německá vojska se snaží proniknout do prostoru Vrútek a do údolí Nitry. Ve směru Žilina-Vrútky zuří těžký boj o železniční tunel dva kilometry jižně od Strečna.

Německá kolona podporovaná tanky, která postupuje z prostoru Nitry, byla zastavena jižně od Topolčian. Němci tam ztratili 5 tanků a nejméně 200 mrtvých.

Boje u Trstnej, Štrbského Plesa, Popradu, Telgartu a Tomašovců. U Telgartu jsou naše vojska v útoku. Silná německá letecká činnost.

Zpráva hlavního velitelství československé branné moci číslo 8.:

Velitel čs. vojsk na Slovensku hlásí:

Boje v směru Žilina-Vrútky se přenesly do prostoru Vrútek, kde československé jednotky po dojití posíl jsou v protiútku.

Obranné boje v prostoru Topolčan trvají. Byl vykonán úspěšný nájezd na Nitru, při němž bylo ukořistěno mnoho zásob a materiálu. Vracející se vojska na zpáteční cestě částečně zničily a částečně rozprášily německou kolonu.

U Telgartu byli Němci donuceni k ústupu za velkých ztrát lidí a materiálu.

Letecká činnost německá do jisté míry polevila.